

Raahen kaupungin kaavoitusyksikkö
kaavoitus@raahe.fi

Viite: Lausuntopyyntö 15.5.2024, Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaava, valmisteluvaiheen kuuleminen

Lausunto Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaavan luonnosvaiheesta

Asian tausta

Raahen kaupungin kaavoitusyksikkö on pyytänyt 15.5.2024 lausuntoa Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaavan luonnosvaiheen materiaalista.

Suunnittelualue sijaitsee Maanahkiaisen alueella Raahen ja Pyhäjoen edustan merialueella. Alueella on voimassa osayleiskaava vuodelta 2013, jonka sisältöä tarkistetaan nyt uudelleen, ja laaditaan uusi osayleiskaava suunnittelualueelle. Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaava noudattaa alueella voimassa olevan osayleiskaavan raajasta sen ollessa 42 neliökilometrin laajuinen.

Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa Rakjiiri Oy:n suunnitteilla olevan merituulivoimahankkeen sijoittuminen Raahen ja Pyhäjoen edustan merialueelle ja laajimmillaan 40:n tuulivoimalan rakentaminen osayleiskaavaan osoitetuille alueille. Merituulivoimapuisto muodostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä merikaapeleista sekä merisähköasemista.

Maanahkiaisen merituulivoimapuiston osayleiskaavan suunnittelualueelle Raahen edustan merialueelle suunnitellaan enimmillään kuudentoista (16) yksikköteholtaan 12-30 MW tuulivoimalan rakentamista. Suunnittelualueella Pyhäjoen puolella suunnitellaan 24 vastaavan tuulivoimalan rakentamista. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä.

Tuulivoimaloiden lisäksi Maanahkiaisen merituulivoimapuiston alueelle rakennetaan lisäksi merisähköasemia. Tuulivoimalat kytketään toisiinsa ja edelleen sähköasemiin merenpohjaan sijoitettavalla merikaapelilla, josta sähkö siirretään mantereelle merikaapelin ja ilmajohtojen avulla. Merikaapeleille on kolme vaihtoehtoista rantautumispaikkaa, joista voi toteutua useampi. Sähkönsiirron merikaapelin rantautumispaikat sijaitsevat SSAB Europe Oy:n Raahen terästehtaan ja Kultalanperän eteläpuolella Raahessa ja Syölätin eteläpuolella Keskimatalassa Pyhäjoella. Pohjoisimmassa sähkönsiirron vaihtoehdossa ranta-alueella merikaapeli muutetaan 110 kV ilmajohtoksi, joka kytketään SSAB Europe Oy:n Raahen terästehtaan sähköasemaan.

Toisena vaihtoehtona on rakentaa rantaan muuntoasema, jossa 33 kV jännitteestä tehtäisiin muunto suoraan 400 kV jännitteeseen. Sähkönsiirto jatkuisi muuntoasemalta 400 kV ilmajohtona sisämaahan liittymispisteelle. Tämän sähkönsiirron vaihtoehdon toteutuessa merelle ei rakenneta sähköasemia. Sähkönsiirron vaihtoehdot tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Maanahkiaisien merituulivoimahanke toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita sekä voimassa olevaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaa (suunnittelualue siiojttuu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle tv-2, 205).

Nyt laadittava uusi Maanahkiaisien merituulivoimapuiston osayleiskaava korvaa sisällöllisesti aiemman, voimassa olevan Maanahkiaisien merituulivoima-alueen osayleiskaavan vuodelta 2013. Alueella ei ole asemakaavaa. Osayleiskaava laaditaan MRL 77 a §:n mukaisena kaavana siten, että rakennusluvat voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella.

Osayleiskaavan merituulivoimahankkeen vaikutukset arvioidaan kaavamenettelyn yhteydessä. Osayleiskaavan vaikutukset kuvataan kaavaselostuksessa.

Osayleiskaavan laadinnasta johtuvat positiiviset yritysvaikutukset ovat merkittävät. Vaikutukset toteutuvat keskipitkällä aikavälillä. Suunnitelman toteuttaminen edellyttää tarpeellisen infrastruktuurin toteuttamista.

Hanketta suunnitellaan kokonaisuutena yhteistyössä Pyhäjoen kunnan kanssa siten, että kummatkin kuntaosapuolet käsittelevät hallinnollisesti oman alueen osayleiskaava-prosessin.

Tehdyt selvitykset

Maanahkiaisien osayleiskaavan suunnittelualuetta koskevat perustiedot on koottu olemassa olevista aineistoista sekä kaavoitusta varten laadituista suunnitelmista ja selvityksistä.

Aiemman, alueella voimassa olevan osayleiskaavan kaavoitusmenettelyn yhteydessä hankkeesta laadittiin YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi vuosina 2009-2011. Kaavoituksen yhteydessä on päivitetty erillisselvityksiä ja pyydetty erillinen lausunto YVA-yhteysviranomaiselta päivitetystä selvityksistä. Lausunnon mukaan Maanahkiaisien merituulivoimapuiston muutoksen mukainen tuulivoimahanke ei vaadi uutta YVA-menettelyä.

Aiemmin laaditut selvitykset:

- Ramboll Finland Oy (2010). *Maanahkiaisien merituulipuiston linnustoselvitys ja vaikutusarviointi. Sis. saarten ja merenrantojen pesimälinnusto.*
- Ramboll Finland Oy (2013). *Linnuston yhteisvaikutusten arviointi.*
- Ramboll Finland Oy (2009). *Sähkönsiirtolinjojen ja mairhinnousupaikkojen luontotyypit sekä kasvillisuus.*

- Ramboll Finland Oy (2009). *Sähkösiirtolinjojen liito-oravaselvitys.*
- Oikarinen, J. & T. Komulainen (2009). *Maanahkiaisien tuulivoimapuisto. Kalastusselvitys ympäristövaikutusten arviointiin.*
- Ramboll Finland Oy (2010). *Maisemaselvitys.*
- Suunnittelutoimisto Molino Oy (2009). *Havainnekuvat.*
- Ramboll Finland Oy (2012). *Esteettinen tarkastelu.*
- Ramboll Finland Oy (2012). *Näkymäalueanalyysit.*
- Suunnittelutoimisto Molino Oy (2013). *Havainnekuvien päivitys.*
- Ramboll Finland Oy (2009). *Sedimenttinäytteenotto suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.*
- Ramboll Finland Oy yhteistyössä kalastajien kanssa (2009). *Pohjan laadun määrittäminen videokuvauksella suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.*
- Ramboll Finland Oy ja Probenhos Oy/Markku Leppä (2009). *Pohjaeläinnäytteenotto suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.*
- Ramboll Finland Oy yhteistyössä kalastajien kanssa (2009). *Vesikasvillisuuden videokuvaus suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.*
- Ramboll Finland Oy (2010). *Meluseelvitys.*
- Ramboll Finland Oy (2010). *Meluseelvityksen päivitys.*
- Ramboll Finland Oy (2010). *Välkeselvitys.*
- Ramboll Finland Oy (2012). *Välkeselvityksen päivitys.*

Osayleiskaavan muutoksen yhteydessä laaditut selvitykset (valmisteluvaihe):

- Eurofins Ahma Oy (2023). *Maanahkiaisien merituulivoimapuiston muutosseuranta.*
- Latvasilmu Osk (2023). *Törmäysmallinnus Maanahkiaisien tuulipuiston osayleiskaavaa varten.*
- Ramboll Finland Oy (2023). *Maanahkiaisien merituulivoimapuiston osayleiskaava. Esteettinen tarkastelu.*
- Ramboll Finland Oy (2023). *Havainnekuvat.*
- Ramboll Finland Oy (2024). *Näkymäalueanalyysit.*
- Ramboll Finland Oy (2023). *Maanahkiaisien merituulipuisto. Melumallinnus.*
- Rambøll, Tanska (2023). *Maanahkiaisien Offshore Windfarm. Vedenalaisen melun mallinnus.*
- Ramboll Finland Oy (2023). *Maanahkiaisien merituulipuisto. Välkemallinnus.*

Osayleiskaavan muutoksen yhteydessä laadittavat tulevat selvitykset (ehdotusvaihe):

- Pesimälinnustoseelvitys sähkösiirtoreiteille maalla.
- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys sähkösiirtoreiteille maalla.
- Liito-oravaselvitys sähkösiirtoreiteille maalla.
- Viitasammakkoseelvitys sähkösiirtoreiteille maalla.
- Sedimenttinäytteenotto suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.
- Sedimentin leviämismallinnus suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.
- Kaikuluotaustutkimukset suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä, tarvittaessa.

- Kalojen poikastuotantoalueiden (Gulf Olympia) selvitys suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.
- Siian ja muikun poikasnuottaukset Pyhäjoen suiston pohjoispuolen hiekkarannoilla.
- Vesikasvillisuus selvitys (kahluu ranta-alueilla).
- Kovien pohjien pohjaeläintutkimus (drop-videokuvaus) suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.
- Pehmeiden pohjien pohjaeläinnäytteenotto suunnittelualueella ja merikaapelireiteillä.

Lausunto

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että osayleiskaavan muutoksen laadinta on toteutettu huolellisesti ja aiemmin laadittujen, olemassa olevien selvitysten lisäksi laaditut kaavoitusmuutosta tukevat selvitykset ovat kattavia. Ympäristönsuojeluviranomainen pitää myös tärkeänä, että kaavan ehdotusvaiheeseen tulevat selvitykset, kuten merialueen biologista ympäristöä koskettavat selvitykset toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Tulevat selvitykset tulee raportoida ja huomioida kaavaehdotusvaiheessa.

Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueelle tv-2, 205. Samoin vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa Maa-nahkiaisen suunnittelualue sijoittuu ehdotusvaiheen viranomaislausuntoaineistossa merituulivoimaloiden alueelle tv-a, 213. Merkinnöillä osoitetaan merialueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen.

Osayleiskaavassa on osoitettu vesialuetta (W), jolle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille (tv-16), sähköasemia sekä merikaapeleita, tutkia ja muita merenkulun rakenteita. Alueella ei sallita muuta rakentamista. Tuulivoimaloiden alueelle (tv-16) saa rakentaa enintään 16 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 350 metriä merenpinnasta. Tuulivoimaloiden kaikkien rakenteiden on sijoitettava kokonaan tv-1 alueen sisäpuolelle. Tuulivoimaloille on osoitettu ohjeelliset sijainnit. Voimaloiden tarkka sijainti määräytyy rakennusluvan yhteydessä.

Merialueen sähkönsiirto on osoitettu tuulivoimaloiden välisellä ohjeellisella merikaapeloinnilla, joka kulkee kaava-alueella sijaitsevalle ohjeelliselle merisähköasemalle ja sieltä edelleen kolmea reittivaihtoehtoa pitkin mannerta kohti.

Kaava-alueelle on osoitettu myös yksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-1) sekä ohjeellinen väyläalue (lv). Merkinnällä luo-1 osoitetaan kalaston ja muun vesieliöstön kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka vaarantavat luonnon arvojen säilymisen. Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että tuulivoimaloiden sijoittaminen alueelle järjestelmälliseen muotoon selkeyttäne maisemakuvaa, mutta tuulivoimaloiden ohjeellisten sijoituspaikkojen valinnassa on syytä huomioida riittävä etäisyys alueelle sijoittuvaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeään alueeseen.

Kaavamääräykset sisältävät toiminnan lopettamista ja alueen ennallistamista koskevia määräyksiä. Kaavamääräysten mukaan toiminnan loputtua tuulivoimaloiden ja merisähkösäemien rakennuspaikat on ennallistettava vedenalainen luonto ja alueen muu käyttö huomioiden. Merenpohjan yläpuoliset irrotettavissa olevat rakenteet on purettava ja maa-ainekset tasattava merenkulun ja alueen muun käytön edellyttämällä tavalla. Ympäristönsuojeluviranomainen pitää alueen ennallistamista koskevia määräyksiä hyvinä ja selkeinä. Kaavamääräyksissä tulisi kuitenkin huomioida, että tuulivoimalan perustus voi perustamissyvyydestä ja -tavasta riippuen ulottua merenpohjan tasolle tai hieman sen alapuolelle. Toiminnan päättämiseen ja lopulliseen tuulivoimaloiden purkamiseen ja alueen ennallistamiseen vaikuttavat purkamisajankohdan lainsäädäntö, viranomaisien ohjeistus ja ympäristönsuojelulliset näkökohdat.

Merituulivoimapuisto muuttaa alueen maisemakuvaa. Ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa, että Maanahkiaisen lähiympäristöön on suunnitteilla muitakin merituulivoimapuistoja, jotka toteutuessaan osaltaan muuttavat maisemakuvaa ja synnyttävät yhteisvaikutuksia, joiden huomioiminen ja arviointi on kaavan valmistelutyössä tärkeää.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että merituulivoiman kehittäminen osaltaan toteuttaa keskeisiä ilmasto- ja energiastrategioita ja edistää keskeisten ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista.

Ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.